

Socialtilsyn Nord
Socialtilsyn Midt
Socialtilsyn Syd
Socialtilsyn Øst
Socialtilsyn Hovedstaden

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
post@sm.dk
www.sm.dk

Kopi til alle kommuner,
Kommunernes Landsforening
og Danske Regioner

Sagsnr.
2023-9117

Doknr.
875271

Dato
21.06.2024

Bilag - orientering/Q&A om ændringer i lov om voksenansvar fra 1. juli 2024

Indholdsfortegnelse

Ændringer af lov om voksenansvar for anbragte børn og unge	2
Hvornår træder ændringerne i kraft?	2
Hvad er det vigtigste at forstå om ændringerne?	2
Hvad indebærer ændringerne?	3
Adgang til midlertidigt at inddrage barnets eller den unges mobiltelefon eller andet kommunikations- og spilleudstyr - § 15 b, § 9 stk. 4, § 16, stk. 2 og stk. 6	3
Mulighed for fratagelse af alkohol og euforiserende stoffer - § 4, stk. 1, § 9, stk. 3, § 16, stk. 2 og stk. 6	3
Undersøgelse af besøgende på sikrede døgninstitutioner – § 16 c	4

Ændringer af lov om voksenansvar for anbragte børn og unge

Hvad er baggrunden for ændringerne i lov om voksenansvar?

Folketinget har den 4. juni 2024 vedtaget et lovforslag om ændring af lov om voksenansvar. Ændringsloven¹ indeholder en række elementer, som skal sikre, at personalet har de rette redskaber til at varetage den daglige omsorg, herunder at kunne anvende magt, når det er nødvendigt.

Herudover er formålet at skabe klar lovhjemmel til, at sikrede døgninstitutioner kan undersøge besøgende og deres effekter og anvende scanner for at forhindre, at besøgende medbringer effekter, der kan kompromittere ordenen eller sikkerheden på institutionerne.

Baggrunden for ændringerne er, foruden et politisk ønske, at der de seneste år er lavet undersøgelser og evalueringer af rammerne for magtanvendelse over for anbragte børn og unge samt forholdene på de forskellige anbringelsessteder, herunder sikrede døgninstitutioner. Herudover har interessenter og Folketingets Ombudsmand påpeget problemstillinger på området.

Hvornår træder ændringerne i kraft?

Ændringerne træder i kraft den 1. juli 2024.

Hvad er det vigtigste at forstå om ændringerne?

Det understreges, at de nye regler ikke ændrer på de grundlæggende principper for magtanvendelse, i lov om voksenansvar § 7, som fastlægger, at:

- magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten kun må ske undtagelsesvist og aldrig må erstatte omsorg og socialpædagogisk indsats
- personalet skal forud for enhver magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten afsøge alle muligheder for at opnå barnets eller den unges frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning
- magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes.
- magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt, som omstændighederne tillader, og med størst mulig hensyntagen til barnets eller den unges personlige integritet. Der skal tages hensyn til andre tilstedeværende, så der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulempe. Fiksering og ydmygende, hånende eller anden nedværdigende behandling er ikke tilladt.

¹ <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2024/680>

Hvad indebærer ændringerne?

Adgang til midlertidigt at inddrage barnets eller den unges mobiltelefon eller andet kommunikations- og spilleudstyr - § 15 b, § 9 stk. 4, § 16, stk. 2 og stk. 6

Der er indsat en ny § 15 b, hvorefter lederen af et anbringelsessted eller dennes stedfortræder kan beslutte at inddrage et barns eller en ungs mobiltelefon og andet elektronisk kommunikations- og spilleudstyr, i en midlertidig og nærmere afgrænset periode, hvis dette er nødvendigt for at sikre barnets eller den unges trivsel, sundhed og udvikling.

Derudover er der i § 9 indsat et nyt stk. 4, hvorefter personalet kan anvende fysisk magt, når det er nødvendigt for midlertidigt at kunne inddrage en mobiltelefon og andet elektronisk kommunikations- og spilleudstyr efter § 15 b.

Fysisk magtanvendelse efter voksenansvarslovens § 9, stk. 1, dækker over to fysiske indgrebsmuligheder, dette værende fastholdelse af barnet eller den unge, og at barnet eller den unge føres til et andet opholdsrum. Såfremt barnet eller den unge modsætter sig at udlevere mobiltelefonen og andet elektronisk kommunikations- og spilleudstyr, men det ville kunne fratages f.eks. barnets eller den unges hånd uden, at barnet eller den unge bliver fastholdt, vil der ikke være tale om magtanvendelse. Såfremt der vil være brug for at fastholde et barns eller en ungs hånd eller krop kortvarigt, vil der være tale om en magtanvendelse. Anvendelse af fysisk magt efter § 9, stk. 4, vil skulle registreres og indberettes efter § 21 i voksenansvarsloven.

Endvidere er der i § 16 indsat et nyt stk. 2, hvorefter lederen af anbringelsesstedet, eller dennes stedfortræder, uden en retskendelse, kan beslutte, at der skal foretages en undersøgelse af et anbragt barns eller en anbragt ungs person eller opholdsrum, når det er nødvendigt for midlertidigt at kunne inddrage en mobiltelefon og andet elektronisk kommunikations- og spilleudstyr efter § 15 b.

Endelig er det med en ændring til §16, stk. 6 blevet muligt, at lederen eller dennes stedfortræder kan tage mobiltelefonen og andet elektronisk kommunikations- og spilleudstyr i bevaring, som er blevet frataget barnet eller den unge.

Mulighed for fratagelse af alkohol og euforiserende stoffer - § 4, stk. 1, § 9, stk. 3, § 16, stk. 2 og stk. 6

Det er i § 4 tydeliggjort, at regler og retningslinjer om og forbud mod indtagelse og besiddelse af alkohol kan fastsættes i husordenen, som kan fastsættes for opholdssteder og døgninstitutioner efter § 43, stk. 1, nr. 6, i barnets lov.

Der er i § 9 indsat et nyt stk. 3, hvorefter personalet på et opholdssted eller en døgninstitution kan fratage et barn eller en ung euforiserende stoffer eller alkohol. Alkohol kan alene fratages, hvis barnet eller den

unge ved besiddelsen overtræder regler i husordenen, eller hvis opholdsstedet eller døgninstitutionen vurderer, at det er nødvendigt for at sikre barnets eller den unges trivsel, sundhed og udvikling.

Fysisk magtanvendelse efter voksenansvarslovens § 9, stk. 1, dækker over to fysiske indgrebsmuligheder, dette værende fastholdelse af barnet eller den unge, og at barnet eller den unge føres til et andet opholdsrum. Såfremt barnet eller den unge modsætter sig at udlevere euforiserende stoffer eller alkohol, men det ville kunne fratages f.eks. barnet eller den unges hånd uden at barnet eller den unge bliver fastholdt, er der ikke tale om magtanvendelse. Såfremt der vil være brug for at fastholde et barn eller en ungs hånd eller krop kortvarigt, vil der være tale om en magtanvendelse. Anvendelse af fysisk magt efter § 9, stk. 3, vil skulle registreres og indberettes efter § 21 i voksenansvarsloven.

Herudover er der i § 16 indsat et nyt stk. 2, hvorefter lederen af et anbringelsessted eller dennes stedfortræder uden en retskendelse kan beslutte, at der skal foretages en undersøgelse af et anbragt barns eller en ungs person eller opholdsrum, hvis barnet eller den unge overtræder regler om alkohol i en husorden fastsat efter § 4 eller når anbringelsesstedet vurderer, at det er nødvendigt for at sikre barnets eller den unges trivsel, sundhed eller udvikling.

Endelig er det med en ændring til §16, stk. 6 blevet muligt, at lederen eller dennes stedfortræder kan tage alkohol i bevaring, som er blevet frataget barnet eller den unge.

Undersøgelse af besøgende på sikrede døgninstitutioner – § 16 c

Der er indsat en ny § 16 c, hvorefter personalet på sikrede døgninstitutioner kan anmode besøgende til de anbragte om at tømme deres lommer og tasker og lade sig scanne for at forhindre, at besøgende besidder effekter, der kan true ordenen eller sikkerheden på institutionen. Derudover vil det være muligt for de sikrede døgninstitutioner at opbevare effekter fra de besøgende under besøget og udlevere dem igen, når den besøgende forlader institutionen. Endelig vil det være muligt for lederen af en sikret døgninstitution, eller dennes stedfortræder, at afvise en besøgende, hvis den pågældende afviser at tømme sine lommer og tasker, ikke vil lade sig scanne eller lade sine effekter opbevare under besøget.